

ЧОВЈЕК С ПСЕТАНЦЕМ

По А. П. Чехову

На риви је ситна, плавокоса дама у бијелој беретки привлачила позорност, не зато што је носила таблетасту капу, него зато што је та капа била бијела. Али није се обратила никоме. Интуитивно је кренула узбрдицом, при крају које се кроз грање назирало неколико сивих грађевина. Ни на одредишту, пред најружнијом од зграда, није тражила помоћ, брзајући унутра попут какве ревизорице.

За неколико часака нашла се опет вани. Плато пред улазом обрубљивале су траве од којих је препознавала амброзију, коприву и чичак. У хладу бадема украшеног зеленим сомотастим плодовима, била је клупа и на клупи је нетко сједио. Није се усудила буљити, јер тај нетко је одашиљао ратоборне погледе сличне покретима матече која би у цунгли крчила пут разбојницима или герилцима. Или тако некоме. Оћутјела се незаштићеном и преслабом за отпор, као што би под оштрицом сјечива биле околне биљчице. Не би се чудила да их ускоро угледа покошене.

Али, помислила је, најглупља ствар коју може учинити јест да остане дрхта-ти на чистини изложеној љетноме сунцу. Стиснула је зубе, језиком притиснула предње непце, прогутала пљувачку, па погледала позорније. Човјек је имао сламнати шешир уског, нагоре повијеног обода и јео је наpolitанке. Његове сивкасте очи, утонуте у сало, заиста су резале околиш, али сад јој је изгледало да то није због жеље за насиљем него због наглашеног опреза.

Није вадио наpolitанке из целофана. Одгризао их је журно и праскаво уз руб омота, чија је боја била идентична жуториђастој боји штркљасте му косе.

Онда ју је замијетио, једним покретом скрио кексе између леђа и наслона па су обоје чекали што ће бити. Човјеково претило тијело распростирало се по великом дијелу клупе, но њој би, онако минијатурној, достајао кутић. Помислила је да он мора бити од оних крафноликких којима се при ходу глава заноси унатраг, а трбух свуда стиже прије ногу. Та фантазија ју је охрабрила.

– Дobar дан – проговорила је промукло. – Је ли слободно?

Трепнуо је, ништа сигурнији од ње. Затим је потврдно кимнуо. Трепавице су му биле бљеђе од косе, а око руба шешира тамнио се траг зноја. Она се смјестила на крају клупе, погледала према улазу и поновно према њему.

Наставио је јести и контролирати околиш. Једна наpolitанчица се омакла, одбила се о облу трбушину и пала на бетон. Није марио. Кожа му је била бљедуњава, одјећа исто тако: мајица кратких рукава и доњи дио тренирке.

– Шекате Аншеја? – прошиштао је преко залогаја.

Питала га је како зна. Препуних уста, није могао проговорити. Усне су му биле модрикасте и као и он сав, расквасано дебеле. Помогао би гутљај воде, али није ју имао. Никакву торбицу, врећицу, ништа. Накривио се налијево, надесно, крцнуо неколико пута, мљацнуо и рекао:

– Па он је главни, зар не? Хе-хе... Шеф који не зна заповиједати... А ја, ето, овдје због мира.

Унаточ смијуцкању, очи су му свеједнако биле на опрезу. Из најближе, као ни из осталих зграда, није допирао никакав звук. Никакав покрет или тако нешто.

– Јест, мирно је овдје – одобрила је, заборављајући да километрима наоколо нема немирних мјеста.

Човјек је кихнуо. Пљусак сухих и мокрих мрвица спустио се постранце, захваћајући само једну његову ногу. Помакнуо ју је и ослободио се мањег дијела испљувака. Међутим, очи су му полетјеле хитрије него прије. Она је, како би га охрабрила, плахо рекла:

– Сви кишу.

Потврдио је, надопунио мањак новим одгризом и насмијао се. То је, захваљујући претовареним устима, изгледало као звјерско кешење зуба. Колутајуће очице вратиле су се у прву брзину те је наставио са жвакањем. Када је посљедњи кекс из омота био пождеран, она је узалуд оборила поглед према оном испалом.

Њему се тада прохтјело образложити зашто треба мир. Позван је на трибину о пропадању културе па мора припремити говор. Бранит ће тезу да тривијалност, неетичност и одсутност виших циљева пријете преплављивањем цивилизације.

Подигла је поглед пун дивљења. Паметан и начитан човјек мора много тога имати у глави. А шешир, ма како лаган, служи и као поклопац. Посрамила се од тих мисли те је наставила проучавати бетон.

Врло близу, успоредно с клупом, било је урезано име Диогенес. То је морало настати док се бетон није стврднуо, десетљећима прије јадног стања у којему се плато сада налазио. Толико је могла закључити, а о Диогенесу се сјетила само да је био неки антички луђак или чудац, или тако нешто.

– Имам псетанце, знате – наједном ће човјек, поспремајући целофан у џеп. – Зато морам што прије појести. Он жели ове с чоколадом, а ја му их не допуштам.

Дама се на силу осмјехивала, погледом и покретом руке показујући занемарену наполитанку. Није јој се чинило да је чоколадна, а власник псетанца никако да је угледа. Његове очи, сиве као бетон, прошарале су мјесто које је она назначила и устремиле се даље, према раслињу. Помислила је да он ваби љубимца на онај залогај па је упитала, опет хинећи весеље:

– А како се зове?

Смео се и као да је искихнуо:

– Кион!

Име је такођер звучало антички. Жељела је промислити, заиста је жељела. Но с улаза на Одјел 6, или је то можда био излаз, довикнуо је сам равнатељ, доктор Андреј:

– Изволите, госпођице, кревет је спреман!

Скочила је, погнула главу и кренула к вратима. Није се освртала, иако је чула како дебели сикће:

– Кионе! Мало је убити те! Не, најбоље би било утопити те у болничком заходу.